

Pojedimo NATO za doručak: Ukinimo Fronteks i demilitarizujmo evropske granice

Rat u Ukrajini je dokazao da je tretman izbeglica u EU zasnovan na dvostrukim aršinima. Šta su koreni ovog licemerja i zašto moramo da se borimo protiv toga?

Dok rat u Ukrajini uveliko ulazi u drugi mesec, vlasti EU sve više razotkrivaju svoje dvostruke standarde kada je u pitanju tretman izbeglica. Evropske zemlje dočekuju bele ukrajinske izbeglice raširenih ruku, brzo ih integrišu u tržište rada i u škole, dok tamnopute izbeglice s globalnog juga nastavljaju da budu žrtve rasističkih režima na granicama "Tvrđave Evrope".

Izveštaji svetskih medija pokazuju da ljudi iz Afrike koji su godinama živeli u Ukrajini ne dobijaju isti tretman kao beli Ukrajinci. Izbeglice iz Afrike i zapadne Azije koje pokušavaju da stignu do Evrope nasilno se odbijaju, kao što se videlo na primeru brutalnosti na granici između Maroka i Španije oko Melilje, i to samo nekoliko dana nakon što su evropske vlade otvorile svoja vrata za ukrajinske izbeglice.

U roku od dve nedelje, Evropa je primila tri miliona ukrajinskih izbeglica. Kada je rat u Siriji bio na vrhuncu (rat čija se eskalacija desila bombardovanjem od strane NATO-a), oko milion tamnoputih izbeglica koje su bežale ka Evropi dočekano je zatvaranjem granica, žilet-žicom i naoružanim čuvarima, i naravno ksenofobijom.

[Sedma epizoda](#) emisije "Pojedimo NATO za doručak" (redovni obrazovni program na YouTube-u subotom ujutru, namenjen da informiše o tome šta je NATO, detaljima o predstojećoj agendi NATO-a, uticaju NATO-a na ljude i životnu sredinu, istoriji

NATO-a i njegovoj svrsi) bavila se militarizacijom evropskih granica i dvostrukim standardima prema izbeglicama. Ovim tekstom ćemo ponuditi sažetak argumenata koje su predstavile Sara Rider i Keri Hu iz inicijative [Ukinimo Fronteks](#).

Šta je Fronteks?

Fronteks je pogranična služba Evropske Unije koja igra ključnu ulogu u sprovođenju rasističkih, kolonijalnih i militarističkih pograničnih politika Evropske Unije. Fronteks je započeo kao mala agencija na teritoriji Poljske, ali je vremenom postala najmoćnija služba u EU, sa godišnjim budžetom od 5,6 milijardi evra za period 2021 – 2027. Iako rad Fronteksa nadgleda Evropska komisija, u praksi on operiše kao samostalna služba bez neke preterane transparentnosti i odgovornosti. Evropska komisija se zauzvrat distancirala od Fronteksa.

Fronteks danas kupuje opremu za svoje potrebe, poput brodova, helikoptera i dronova, od kompanija koje se bave naoružanjem, bezbednošću i nadzorom, a koje istvoreneno lobiraju za svoj sve veći uticaj u procesu oblikovanja pograničnih i odbrambenih politika EU.

Fronteks je postavio za cilj da do 2027. ima sopstvenu vojsku od 10.000 naoružanih pograničnih čuvara, sa svrhom “odbrane” od ljudi koji traže azil. U pitanju su izbeglice iz ratnih zona, i to često onih bombardovanih i okupiranih od strane Zapada i NATO-a.

Od 1993. godine, 44.764 osobe su umrle zbog militarizacije granica “Tvrđave Evrope” (termin koji se koristi za označavanje načina na koji Evropa kontroliše svoje granice i odbija migranate): udavili su se u Mediteranu, ubijeni su na graničnim prelazima, izvršili su samoubistvo u evropskim deportacionim centrima ili su mučeni i ubijani nakon deportacije. Sve te smrti su mogle biti izbegnute; mnogi od ovih ljudi su bežali iz svojih domova zbog političkih, ekoloških, zdravstvenih ili ekonomskih razloga, a akcije EU i

NATO-a su u svemu tome vrlo često imale ključnu ulogu.

Fronteks krši ljudska prava

Fronteks je tokom svojih operacija bio odgovoran za nebrojena kršenja ljudskih prava: ilegalne *pušbekove*, nasilje nad migrantima, deportacije, kao i učešće u osnaživanju granica EU koje su pretvorene u kilometrima dug zid od žilet-žice.

Fronteks takođe koristi "analize rizika", analitičke izveštaje kojima utvrđuju nivo takozvanog "rizika" koji "migrantska pretnja" predstavlja po EU. Fronteks koristi ove izveštaje kako bi uticao na EU da postupa u skladu s navodnim nivoom "rizika", čime se ojačavaju pogranične kontrole, širi nadležnost Fronteksa i povećavaju resursi ove agencije.

Fronteks u okviru guranja svoje agende često prikazuje migraciju kao "pretnju", ojačavajući time nacionalizam, rasizam, ksenofobiju i islamofobiju.

Evropa, ratnohušački kontinent

Bezbednost i odbrana su centralne teme zvaničnog plana Evropske Unije. Ovi koncepti se temelje na istoriji nejednakih odnosa između centra imperijalnog kapitalizma i periferije. Najbogatije zemlje Evrope izgrađene su na vekovima uskraćivanja razvoja globalnom Jugu, služeći se kolonijalizmom, imperijalizmom, ratom, robovlasništvom, iskorištavanjem, ugnjetavanjem i isključivanjem.

Nasleđe svega toga traje i danas: EU nastavlja da raspiruje ratove, nestabilnost i represiju putem prodaje oružja i drugih oblika podrške državama kao što su Saudijska Arabija i Izrael. Vojne operacije su uzrok smrti, uništenja i destabilizacije mnogih zemalja, zajednica i ekonomija. Nejednaki trgovinski odnosi, eksploatacija i isključivanje drugih održavaju i pogoršavaju već postojeću nejednakost i siromaštvo. Evropska Unija je jedan od glavnih uzročnika klimatskih promena zbog svoje ekonomije koja se oslanja na bezobzirnu eksploataciju resursa i fosilnih goriva.

I pored silnih proklamacija Evrope o “odbrani liberalne demokratije i ljudskih prava”, Evropa je i u prošlosti je bila jedna od najvećih uzročnika kršenja ljudskih prava.

Moramo da dovedemo u pitanje ideje “bezbednosti” i “odbrane” i da razumemo čiji se interesi brane, a čiji životi se smatraju potrošnim. Preko uticaja koji vrši na evropske vlade i institucije, industrija naoružanja je stvorila ideju militarizovane bezbednosti. Bilo da se radi o migracijama, klimatskim promenama, građanskim pobunama i protestima ili pandemiji, vojno-industrijski kompleks smešta sve ove probleme u okvire “pretnje”.

Evropsko licemerje

Kao što je već postalo jasno tokom proteklog meseca, EU ima mogućnost da dočeka izbeglice raširenih ruku. To nije pitanje kapaciteta već političke volje. Odgovor Evrope na problem tri miliona belih izbeglica iz Ukrajine je začuđujući kada se uporedi sa načinom na koji se tretiraju izbeglice tamnije boje kože.

Takozvana izbeglička kriza iz 2015. godine je upotrebljena za dalju militarizaciju evropskih granica. Samo milion ljudi je ušlo u Evropu tokom čitave 2015. godine. Ljudi koji beže iz Ukrajine su prestigli tu brojku već u toku prve nedelje rata. Ovakvi licemerni dvostruki standardi moraju nestati.

Situacija u Istočnoj Evropi

Još od 1990-ih, članice EU i Šengen zone izgradile su preko 1.000 kilometara zidova kako bi se sprečio ulazak izbeglica na teritoriju Evrope. Ove fizičke zidove prate još duži “pomorski zidovi”, to jest pomorske patrolne u Mediteranu, kao i “virtuelni zidovi”, poput kontrolnih sistema na granicama koji sprečavaju ljude da uđu ili da putuju unutar teritorije Evrope.

Poljska je započela izgradnju zida kako bi nedokumentovani migranti bili sprečeni da pređu granicu te države. Zid, koji

se prostire na preko 180 kilometara i dostiže visinu od 5,5 metara, biće opremljen detektorima kretanja i termalnim kamerama. Pre manje od šest meseci, Poljska je proglasila vanredno stanje na svojoj granici s Belorusijom, kada su hiljade ljudi, pre svega Kurdi iz Iraka, Sirije i Avganistana, kao i ljudi iz Kameruna i Demokratske Republike Kongo, ostali zarobljeni na granici na niskim temperaturama, bez hrane i medicinske nege.

Poljska Vlada je tada poslala na hiljade vojnika i stvorila militarizovanu zonu od 3,5 kilometra, gde je pristup medicinskim radnicima i novinarima bio zabranjen. Nekoliko ljudi je umrlo s obe strane granice, a malo ko je uspeo da se prijavi za azil. Mnogi su odmah vraćeni nazad za Belorusiju i prebijeni su od strane granične policije. 1.500 ljudi je bilo zarobljeno u deportacionim centrima u Poljskoj.

Predsednik Poljske, Andžej Duda, je izjavio: "Došlo je vreme u kom morate da branite svoju domovinu. Moramo da branimo naše granice bolje nego ikad ranije." Direktor Fronteksa Fabris Legeri je posetio granicu Poljske i Belorusije u oktobru 2021. i bio "impresioniran sredstvima uloženim da se granica osigura", zahvaljujući se usput Poljskoj na saradnji s Fronteksom putem razmene informacija i pružanja podataka agenciji koje se tiču poljskog dela spoljne granice Evropske Unije.

To su iste one granice koje su sada širom otvorene za milione belih izbeglica iz Ukrajine.

Šta su zahtevi inicijative Ukinimo Fronteks?

Glavni zahtev inicijative Ukinimo Fronteks je obezbeđivanje bezbednih migracionih ruta za sve, trajno, a ne samo u trenutcima krize. Ali Fronteks je samo vrh ledenog brega. Ukinimo Fronteks želi da izgradi radikalnu platformu koja povezuje i stavlja naglasak na različite zahteve, kao što su univerzalno pravo na kretanje i slobodan život, okončanje ilegalnih zatvora i deportacija, kraj sistema nadziranja,

kriminalizacije i represije nad migrantima, kao i demilitarizaciju granica.

Inicijativa Ukinimo Fronteks, inspirisana pokretom za aboliciju policije u SAD, želi da omogući konkretne korake prema ukidanju graničnog režima EU i sistema koji on predstavlja. Od pokretanja kampanji se već priključilo preko 115 grupa.

Pandemija je ogolila uticaj višegodišnjih “mera štednje” i slabljenje i privatizaciju državnih zdravstvenih službi, kao i globalizovane i nefer trgovinske odnose u Evropi. Dok su se vlade trudile da pruže odgovor na krizu i obezbede dovoljno bolničkih kreveta, osoblja, zaštitne opreme i respiratora, postalo je očigledno, čak i ljudima koji nisu kritični prema militarizaciji, da nas ideja bezbednosti koju nam prodaju zapravo ne čini ništa bezbednijima.

Postoji hitna potreba da se uhvatimo u koštac s uzrocima klimatskih promena, nejednakosti i sukoba koje raspiruje evropska industrija naoružanja. Evropi je potrebna radikalna društvena promena i ulaganje u socijalnu pomoć, stanovanje, edukaciju, prelaz na zeleniju ekonomiju, zdravstvo i druge javne servise.

Evropljani moraju da izgrade i ojačaju internacionalističke, antikapitalističke i dekolonijalne pokrete, i da shvate ekonomski i politički sistem kao celinu, kao i to da uloga rata, militarizma i trgovina oružjem služi održanju svetskog kolonijalnog, kapitalističkog sistema.

Izvor: peoplesdispatch.org